

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1994/58

Karar Sayısı : 1994/53

Karar Günü : 8.7.1994

R.G. Tarih-Sayı :28.07.1994-22004

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet (Anavatan) Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Adına Grup Başkanvekili M. Oltan Sungurlu.

İPTAL DAVASININ KONUSU : 8.6.1994 günlü Resmî Gazete'de yayımlanan 536 sayılı "Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin Anayasa'nın 6., 7., 10., 87., 91., 138., 153., 160., 161. ve 163. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğün durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

II- YASA METİNLERİ :

A- İptali İstenilen Kurallar :

İptali istenilen 536 sayılı "Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" şöyledir :

Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının kurulması; 18.5.1994 tarihli ve 3990 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca 2/6/1994 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Amaç

Madde 1- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, kadın haklarını korumak ve geliştirmek, kadınların sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi yaşamdaki işlevlerini güçlendirmek, eşit haklara sahip bireyler olarak toplumsal yaşamda yer almalarını ve kalkınma sürecine etkin katılımlarını gerçekleştirerek kalkınmanın nimetlerinden eşit biçimde yararlanmalarını sağlamak, aileyi korumak ve desteklemek, sosyal hizmetleri devletin temel ilke, politika ve planlarına uygun olarak yürütmek için Başbakanlığa bağlı Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının kurulmasına, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Başbakan bu Müsteşarlığının yönetimi ile ilgili yetkisini bir Devlet Bakanı eliyle kullanabilir.

Görev

Madde 2- Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının görevleri şunlardır:

a) Kadına karşı her türlü ayrımcılığı önlemek, kadın haklarını geliştirmek, kadını ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamın tüm alanlarında etkin hale getirmek ve kalkınmanın nimetlerinden eşit biçimde yararlanabilmek için temel politika ve programlara esas olacak inceleme ve araştırmaları yapmak, yaptırmak ve bunları uygulamaya koymak,

b) Aileyi korumak ve desteklemek, bu alanda politika ve projeler üretmek, inceleme ve araştırmalar yapmak, yaptırmak,

c) Korunmaya, bakıma veya yardıma muhtaç bireylere götürülecek sosyal hizmetlerin düzenlenmesini ve bağlı kuruluşu aracılığı ile yürütülmesini takip ve kontrol etmek,

d) Müsteşarlığın görev alanları ile ilgili eğitim faaliyetleri yapmak, bu faaliyetlerin kitle iletişim araçlarıyla kamuoyuna yansıtılmasını sağlamak,

e) Müsteşarlığın görev alanına giren konularda Bakanlıklar, tüzel kişiler, yerel yönetimler ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,

f) 1173 sayılı Kanun çerçevesinde, hizmet alanı ile ilgili uluslararası örgüt ve organizasyonlara üye olmak ve katılmak, gerçekleştirilecek her türlü çalışma ve etkinlikte Türkiye'yi temsil etmek,

g) Kadın, aile, çocuk, yaşlı ve özürllülere hizmet verecek vakıf ve gönüllü kuruluşların kurulmasını teşvik etmek,

h) Uluslararası sözleşmeler, belgeler ve kararların öngördüğü yükümlölükler ve görevler doğrultusunda kadın politikaları oluşturmak,

i) Müsteşarlığın görev alanına giren konularda enformasyon sistemleri, bilgi bankalar, kütüphane, arşiv ve dökümantasyon merkezi kurmak, görsel ve yazılı basım, yayın ve tanıtma faaliyetlerinde bulunmak,

j) Kadınların aile içi ve sosyal yaşamdan kaynaklanan yardımcı olmak için gerekli tesisleri kurmak, işletmek, bu alanda hizmet veren yerel yönetimler, gerçek ve tüzel kişiler ile gönüllü kuruluşları teşvik etmek, işbirliği yapmak ve koordinasyonu sağlamak,

k) Ulusal ve uluslararası kutlama günlerinin gerektirdiği etkinliklerde bulunmak,

Teşkilat

Madde 3- Müsteşarlık, merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı kuruluşlardan oluşur.

Merkez Teşkilatı

Madde 4- Müsteşarlık Merkez Teşkilatı ana hizmet birimleri ile danışma birimi ve yardımcı birimlerden oluşur. Bu birimler EK-1 sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Müsteşar

Madde 5- Müsteşar, Müsteşarlık kuruluşunun en üst amiridir. Müsteşarlık hizmetlerinin Başbakan veya ilgili Devlet Bakanının direktifleri yönünden mevzuata, Hükümetin genel siyasetine, milli güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmekle ve Müsteşarlığın faaliyet alanına giren konularda diğer kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla görevlidir.

Müsteşar, ayrıca emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden de sorumlu olup, Müsteşarlık merkez, taşra ve bağlı kuruluşun faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkilidir.

Müsteşar Yardımcıları

Madde 6- Müsteşarlıkta, Müsteşara yardımcı olmak üzere iki müsteşar yardımcı görevlendirilebilir.

Ana Hizmet Birimleri

Madde 7- Müsteşarlığın ana hizmet birimleri şunlardır:

- a) Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü,
- b) Aile ve Sosyal Araştırma Genel Müdürlüğü,
- c) Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı,

Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü

Madde 8- Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

- a) Kadının sosyal, ekonomik ve siyasi kararlara eşit bir biçimde katılımını sağlayacak, toplumsal yaşamın her alanında işlevlerini güçlendirecek, kalkınma sürecine katılımını ve kalkınmanın nimetlerinden eşit ölçüde yararlanmasını sağlayacak çalışmalarda bulunmak,
- b) Kırsal ve kentsel alanda yaşayan kadınlara evde ve işyerinde çalışarak ekonomik açıdan güçlenmelerini sağlayacak bilgi ve beceri kazandırmak, bilgi ve beceriye sahip olanların ise ürettiklerini sürekli ve güvenli bir kazanca dönüştürmek için gerekli çalışmaları yapmak,
- c) Uluslararası sözleşmeler, belgeler ve kararların getirdiği yükümlülükler ve görevler çerçevesinde gerekli yasal düzenlemelerin yapılması ve uygulamadan kaynaklanan olumsuzlukların giderilmesi için çalışmalarda bulunmak,
- d) Kadına ilişkin politikaların oluşturulması için hükümet dışı kuruluşlar ile üniversiteler, bilimsel nitelikli kuruluşlar ve yerel yönetimlerin kadınlarla ilgili çalışmalarında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,
- e) Kadınlara yasalarla verilen hakların tam ve eşit bir biçimde kullanılabilmesi için kamuoyu oluşturmak, sağlık, çalışma, sosyal güvenlik, kültür, eğitim alanlarında yönlendirici çalışmalarda bulunmak,
- f) Kadına yönelik her türlü şiddet, taciz ve istismarın engellenmesi için çalışmalarda bulunmak,
- g) Kadınlara ilgili istatistikleri derlemek, toplamak ve bu alandaki çalışmaların kurumsallaştırılması ile ilgili faaliyetlerde bulunmak,

h) Kadınla ilgili konularda araştırma yapmak veya yaptırmak, kongre, seminer ve benzeri bilimsel toplantılar düzenlemek,

i) Kırsal kesimdeki ve yeni yerleşim merkezlerindeki kadınları eğitmek, gelir sağlayıcı ve toplumsal amaçlı çalışmalara katmak konusunda faaliyette bulunan gönüllü kuruluşlara destek vermek ve ortak çalışmalarda bulunmak,

j) Kadın sorunları ile ilgili olarak Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak,

Aile ve Sosyal Araştırma Genel Müdürlüğü

Madde 9- Aile ve Sosyal Araştırma Genel Müdürlüğü'nün görevleri şunlardır:

a) Aileyi korumak ve desteklemek amacıyla; aile yapıları, tipleri, fonksiyonlarındaki değişme, ailenin oluşumu, bütünleşmesi ve çözülmesi, sosyalleşme süreci, aile içi ilişkilerde hak ve görevler, iç ve dış göçün aile üzerindeki etkileri, sorunlu aileler, ailelerin diğer sosyal yapı ve kurumlarla olan ilişkileri gibi konularda araştırma ve inceleme yapmak ve yaptırmak,

b) Kalkınma planları doğrultusunda toplumsal sorunların etüd ve analizini yapmak, sosyal gelişme dinamiklerini öngörmek üzere bilim, sanat ve kültür çevreleri ile işbirliği yapmak,

c) İnceleme ve araştırma alanlarında elde edilen bilgileri değerlendirmek ve sonuçlarını sosyal ve kültürel tedbirler haline dönüştürecek devlet politikalarının oluşumuna katkıda bulunmak üzere uygulayıcı kurum ve kuruluşlara aktararak, varolan hizmetlerin geliştirilmesi ve yeni hizmet modellerinin yaratılmasına bilimsel ve teknik destek sağlamak,

d) Üniversiteler ve ilgili araştırma kuruluşları ile koordineli çalışmalar yapmak,

e) Kongre, seminer, kollekyum ve benzeri bilimsel toplantılar yapmak, katılmak,

f) Yurt içi ve yurt dışında karşılaştırmalı sosyal yapı araştırmaları yapmak veya yaptırmak,

g) Bu konularda Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak.

Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı

Madde 10- Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı'nın görevleri

şunlardır:

a) Müsteşarlığın görev alanına giren konularda uluslararası düzeyde yapılan toplantılara 1173 sayılı Kanun çerçevesinde Türkiye'nin katılımını ve katkısını sağlamak,

b) Uluslararası toplantılarda alınan kararlar ve aktedilen sözleşmeler konusunda Müsteşarlık ana hizmet birimleri ve bağlı kuruluşlara bilgi vermek,

c) Müsteşarlığın görev alanına giren konularda çalışmalarda bulunan uluslararası kuruluşların yaptığı toplantılar sonucunda ortaya çıkan belge ve yayınları izlemek, alınan kararları ilgili yerlere iletip sonuçlarını takip etmek,

d) Müsteşarlığın görev alanı ili ilgili konularda uluslararası toplantılar düzenlemek,

e) Gönüllü kuruluşları uluslararası ilişkiler konusunda bilgilendirmek, gönüllü kuruluşların uluslararası ilişkilerini koordine etmek,

f) Dış ilişkiler konusunda verilecek diğer görevleri yapmak,

Danışma Birimleri

Madde 11- Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının danışma birimleri şunlardır.

a) Hukuk Müşavirliği,

b) Müsteşarlık Müşavirliği,

Hukuk Müşavirliği

Madde 12- Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

a) Müsteşarlığın diğer birimlerinden sorulan hukuki konular ile hukuki, mali, cezai sonuçlar doğuracak işlemler hakkında görüş bildirmek,

b) Müsteşarlığın menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukuki tedbirleri zamanında almak, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak,

c) 8 Ocak 1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanun hükümlerine göre adli ve idari davalarda Müsteşarlığı temsil etmek,

Müsteşarlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmalarını temin etmek amacıyla gerekli hukuki teklifleri hazırlamak ve Müsteşara sunmak,

e) Müsteşarlık kuruluşları tarafından hazırlanan veya diğer bakanlıklardan yahut Başbakanlıktan gönderilen kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hukuki açıdan inceleyerek görüşlerini bildirmek,

Müsteşarlık Müşavirleri

Madde 13- Müsteşarlığın görev alanına giren, özel önem ve öncelik taşıyan konularda Müsteşara yardımcı olmak üzere onbeş Müşavir görevlendirebilir.

Yardımcı Birimler

Madde 14- Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının merkez kuruluşundaki yardımcı birimler şunlardır:

- a) Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığı,
- b) İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı,
- c) Savunma Uzmanlığı.

Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığı

Madde 15- Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığı'nın görevleri şunlardır:

- a) Müsteşarlığın insan gücü planlaması ve personel politikası ile ilgili çalışmalarını yapmak, personel sisteminin geliştirilmesi ile ilgili tekliflerde bulunmak,
- b) Müsteşarlık personelinin atama, özlük ve emeklilik işlerini yürütmek,
- c) Müsteşarlık personel ile ilgili hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak,
- d) Müsteşarlık merkez ile taşra teşkilatının eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulamasını takip etmek,
- e) Müsteşarlıkça verilecek benzeri işleri yapmak,

İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

Madde 16- İdari ve Mali İşler Dairesi başkanlığı'nın görevleri şunlardır:

- a) Müsteşarlık için gerekli araç, gereç ve malzemenin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek,
- b) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralama, satınalma işlemlerini yürütmek,
- c) Müsteşarlığın mali işlerle ilgili hizmetlerini yürütmek,
- d) Temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım-onarım ve taşıma hizmetlerini yapmak,
- e) Sosyal tesislerin kurulması ve yönetimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,
- f) Müsteşarlık personelinin ve ailelerin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak,
- g) Müsteşarlığa gelen yazı ve mesajlardan gerekenlerin Müsteşara sunulmasını sağlamak,
- h) Bakan ve Müsteşarın direktif ve emirlerini ilgililere duyurmak e işlemlerini takip etmek, Müsteşarlığın iç ve dış protokol hizmetlerini yürütmek,
- ı) Süreli evrakın zamanında işleme konulmasını sağlamak,

j) Müsteşarlığı ilgilendiren toplantı, brifing ve görüşmeleri düzenlemek, bunlara ait önemli not ve tutanakları tutmak ve yaymak,

k) Genel evrak, arşiv ve haber merkezinin hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,

l) Müsteşarlıkça verilecek diğer görevleri yapmak,

Savunma Uzmanlığı

Madde 17- Savunma Uzmanlığı, özel kanununda ve diğer kanunlarda gösterilen görevleri yerine getirir.

Yöneticilerin Sorumlulukları

Madde 18- Müsteşarlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı kuruluşların her kademedeki yöneticileri yapmakla yükümlü oldukları hizmet ve görevleri, Müsteşarlık emir ve direktifleri yönünde mevzuata, plan ve programlara uygun olarak düzenlemek ve yürütmekten bir üst kademeye karşı sorumludur.

Koordinasyon ve işbirliği

Madde 19- Müsteşarlık, görevleri ile ilgili konularda bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları ile kaynak israfını önleyecek ve koordinasyonu sağlayacak tedbirleri almakla görevli ve yetkilidir.

Müsteşarlık, diğer Bakanlıkların hizmet alanına giren konulara ilişkin faaliyetlerinde ilgili bakanlıklara danışmak ve gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamaktan sorumludur.

Yerel yönetimlerle koordinasyon

Madde 20- Müsteşarlık, hizmet alanına giren konularda yerel yönetimlerle koordinasyonu sağlamaktan sorumludur.

Müsteşarlığın düzenleme görev ve yetkisi

Madde 21- Müsteşarlık, görevleri ile ilgili konularda tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge ve diğer idari metinleri düzenlemekle görevli ve yetkilidir.

Yetki devri

Madde 22- Müsteşar ve her kademedeki Müsteşarlık yöneticileri, gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilirler. Ancak yetki devri, yetki devreden amirin sorumluluğunu kaldırmaz.

Sürekli kurullar

Madde 23- Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının sürekli kurulları, Kadının Statüsü Yüksek Danışma Kurulu ve Aile Araştırma Kuruludur. Sürekli Kurullar yılda iki kez toplanır.

Kadının Statüsü Yüksek Danışma Kurulu

Madde 24- Kadının Statüsü ile ilgili sorunları incelemek ve kadına yönelik diğer konularda Müsteşarlığa görüş bildirmek ve önerilerde bulunmak üzere Müsteşarlık bünyesinde Kadının Statüsü Yüksek Danışma Kurulu oluşturulur.

Kurulun Oluşumu

Madde 25- Kadının Statüsü Yüksek Danışma Kurulu, Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın veya Bakan Tarafından yetkili kılınması halinde Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarının başkanlığında Adalet, İçişleri, Dışişleri, Maliye, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Milli Eğitim, Sağlık, Kültür, Tarım ve Köyişleri, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşarları ile Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürü, Üniversitelerin ilgili

bölümlerinden Yüksek Öğretim Kurulunca seçilecek iki öğretim üyesi, toplantıya başkanlık etmiyorsa Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarı, Müsteşarlık ana hizmet birimleri ve bağlı kuruluşların Genel Müdürleri ile Bakan tarafından seçilecek dört üyeden oluşur.

Kurulun Görevleri

Madde 26- Kadının Statüsü Yüksek Danışma Kurulunun görevleri şunlardır:

- a) Çeşitli Bakanlıkların faaliyet alanına giren, kadının statüsü ve sorunları ile ilgili genel politika, plan ve programların uygulanmasında koordinasyonu sağlamak,
- b) Bakan tarafından istene, Müsteşarlıkça tesbit edilen veya kurul üyelerinin teklif ettiği kadının statüsü ve sorunlarına ilişkin konuları incelemek, değerlendirmek ve bu konularda görüş bildirmek ve önerilerde bulunmak,
- c) Sosyal amaçlı vakıf, dernek, federasyonlar ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapılması konusunda görüş bildirmek ve önerilerde bulunmak,

Aile Araştırma Kurulu

Madde 27- Aileye ilişkin sorunları incelemek, araştırmak ve bu konularda Müsteşarlığa önerilerde bulunmak üzere Müsteşarlık bünyesinde Aile Araştırma Kurulu kurulur.

Kurulun Oluşumu

Madde 28- Aile Araştırma Kurulu, Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakanın veya Bakan tarafından yetkili kılınması halinde Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının başkanlığında;

- a) Toplantıya başkanlık etmiyorsa, Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarı,
- b) Bakan tarafından, biri üniversite öğretim elemanlarından olmak kaydıyla aile ile ilgili konularda çalışmalarıyla temayüz etmiş kişiler arasında seçilecek dört üye,

c) Adalet Bakanı tarafından, aile hukuku sahasında temayüz etmiş kişiler arasından seçilecek bir üye,

d) Milli Eğitim Bakanı tarafından, Talim ve Terbiye Kurulu üyeleri arasından seçilecek bir üye,

e) Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca görevlendirilecek bir üye,

f) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Sosyal Planlama Genel Müdürü,

g) Müsteşarlık ana hizmet birimleri ve bağlı kuruluşların Genel Müdürlerinden, oluşur.

Kurulun Görevleri

Madde 29- Aile Araştırma Kurulunun görevleri şunlardır :

a) Aile ve Sosyal Araştırma Genel Müdürlüğünün görevleri içinde yer alan araştırma projelerinin önceliklerini tesbit etmek, uygulanacak projeler konusunda önerilerde bulunmak,

b) Sosyal amaçlı vakıf, dernek, federasyonlarla ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapılması konusunda görüş bildirmek ve önerilerde bulunmak,

c) Sosyal, ekonomik ve kültürel faktörleri itibariyle aile yapısına etkili olabilecek yayınlar konusunda ilgili kuruluşlara görüş bildirmek,

d) Görev alanına giren mevzuat konusunda görüş bildirmek.

Sürekli Kurullarla İlgili Yönetmelik Düzenlenmesi

Madde 30- Kadının Statüsü Yüksek Danışma Kurulu ve Aile Araştırma Kurulunun çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar Müsteşarlıkça hazırlanarak Bakan onayı ile yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle belirlenir.

Özel İhtisas Komisyonları

Madde 31- Araştırma, etüt ve projelerin ön değerlendirmesinin yapılması, izlenmesi ve kabulü aşamalarında, uzman yardımcılarının tezlerinin değerlendirilmesinde ve ihtisası gerektiren diğer konularda görev yapmak üzere özel ihtisas komisyonları kurulabilir. Özel ihtisas komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar Bakan onayı ile yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle belirlenir.

Taşra Teşkilatı

Madde 32- Müsteşarlık, bakanlıkların kuruluş ve görev esaslarını düzenleyen 27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanun, Genel Kadro ve Usulü Hakkında 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümlerine uygun olarak taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir.

Bağlı Kuruluş

Madde 33- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının bağlı kuruluşudur.

Atama

Madde 34- 23/4/1981 tarihli ve 2451 sayılı Kanun hükümleri dışında kalan memurların atamaları Başbakan veya görevlendireceği Devlet Bakanı tarafından yapılır. Başbakan veya Devlet Bakanı bu yetkisini, Müsteşar veya Müsteşar Yardımcılarından birine devredebilir. Müsteşarlık bağlı kuruluşunun kuruluş kanunundaki atamaya ilişkin hükümler saklıdır.

Üst Yönetim Kadrolarına Atamada Aranacak Nitelikler

Madde 35- Müsteşar Yardımcıları ile Genel Müdürler; sosyal ilimler alanında öğretim yapan dört yıllık fakülte mezunları veya bu alanda lisansüstü öğrenim yapmış, görev ve hizmetlerin gerektirdiği deneyim ve niteliklere sahip olanlar arasından atanır.

Sosyal Araştırma Uzman Yardımcılığı

Madde 36- Sosyal Araştırma Uzman Yardımcılığına atanabilmek için, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan şartlara ek olarak aşağıdaki nitelikler aranır.

a) Hukuk, iktisat, siyasal bilgiler fakülteleri ile sosyal hizmet ve sosyal ilimler alanında eğitim veren en az diğer dört yıllık fakülte ve yüksekokullar ile bunlara denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurt içi ve yurt dışındaki öğretim kurumlarından mezun olmak,

b) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak,

c) Sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde 30 yaşını doldurmamış olmak.

Sosyal Araştırma Uzman Yardımcılığına atananlar, üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla açılacak yeterlik sınavına girmek hakkını elde ederler. Sınavda başarılı olanlar Sosyal Araştırma Uzmanı unvanını kazanırlar.

Yeterlik sınavında iki defa başarı gösteremeyenler, durumlarına uygun memur kadrolarına atanırlar.

Sosyal Araştırma Uzman Yardımcısı ve Sosyal Araştırma Uzmanlarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma, yeterlik sınavı ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Kadrolar

Madde 37- Kadroların tesbit, ihdas, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar genel hükümlere göre düzenlenir.

Kamu Kurumlarının Yükümlülüğü

Madde 38- Müsteşarlık, kendi görev alanı ile ilgili olarak lüzumlu gördüğü bilgileri, kamu kurum ve kuruluşlarından ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden doğrudan istemeye

yetkilidir. Kendilerinden bilgi istenen bütün kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler bu bilgileri mümkün olan en kısa zamanda vermekle yükümlüdürler.

Sözleşme ile Araştırma, Etüd ve Proje Yaptırma

Madde 39- Müsteşarlık görev alanına giren konularda araştırma, etüd ve proje hazırlama işlerini üniversite öğretim üyeleri ile yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilere sözleşme ile yaptırabilir. Bu hususta 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanununun vizeye ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Bu ihalelere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kişî ve kurumların hizmetlerinden yararlanma

Madde 40- Genel ve katma bütçeli daireler, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan fonlar, belediyeler, özel idareler, sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait kuruluşlar, iktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları ve bunları bağılı ortaklıklarda çalışan personel kurumlarının, hakim ve savcılarla bu meslekten sayılanlar için kendilerinin muvafakatı ile; aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali hak ve yardımları kurumlarınca ödenmek kaydıyla geçici olarak Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığında görevlendirilebilirler.

Bu kişiler kurumlarından maaşsız izinli sayılırlar. İzinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgili özlük hakları devam ettiği gibi, bu süreler kendi kurumlarından asli görevlerinde çalışmış gibi değerlendirilerek terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır.

Ayrıca, birinci fıkrada belirtilen kurumlarda görevli personel, aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hak ve yardımları kurumlarınca ödenmek kaydıyla geçici olarak Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığında görevlendirilebilirler.

Üniversite öğretim elemanları 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 38'inci madde hükümlerine göre Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığında görevlendirilebilirler.

Bu madde hükmüne göre görevlendirilecek personel sayısı mevcut personelin % 5'inden fazla olamaz.

Fazla Çalışma Ücreti

Madde 41- Müsteşarlık merkez teşkilatında görevli memurlara 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı Kanunun değişik 31'inci maddesinde yer alan fazla çalışma ücreti aynı esas ve usullere göre ödenir.

40'ıncı maddenin birinci fıkrasına göre Müsteşarlıkta görevlendirilen personel hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.

İntikal Eden Görevler

Madde 42- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girmesinden önce kadın, aile ve sosyal hizmetlerle ilgili konulardan sorumlu Devlet Bakanına verilen görevler, yetkiler,

sorumluluklar ve haklar Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanına intikal eder.

Diğer mevzuatta, Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğüne yapılan atıflar bu Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili hükümlerine yapılmış sayılır.

Sosyal Araştırma Uzmanı Ünvanı Eklenmesi

Madde 43- 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin, ortak hükümler bölümünün A-11 numaralı bendine "Çevre Uzman Yardımcıları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Sosyal Araştırma Uzman Yardımcıları", "Çevre Uzmanlığına" ibaresinden sonra gelmek üzere "Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Sosyal Araştırma Uzmanlığına" ibaresi,

b) "Zam ve tazminatlar" başlıklı ek maddesinin (A) Özel Hizmet Tazminatı bölümünün (i) bendine "Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Sosyal Araştırma Uzmanı" ibaresi,

c) Aynı kanuna ekli I sayılı ek gösterge cetveline (I/h) bölümüne "Çevre Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Sosyal Araştırma Uzmanı" ibaresi, eklenmiştir.

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

Madde 44- Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğünün kurulmasını düzenleyen 25/10/1990 tarihli ve 3670 sayılı Kanunun, bu Genel Müdürlükle ilgili 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9'uncu maddeleri ile 6/12/1989 tarihli ve 396 sayılı Aile Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Ek-1 sayılı listede yer alan kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye bağlı cetvellerin Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı bölümünden çıkarılmıştır. Ekli (2) sayılı listede yeralan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye bağlı (I) sayılı cetvelin Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı bölümüne eklenmiştir.

Geçici Madde 2- Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı kadrolarında görevlendirilenler yeni bir atama yapıncaya kadar bu görevlerini yapmaya devam ederler.

Bu Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenleme nedeniyle kadro görev ünvanları değişmeyen diğer personel yeni kadrolarına atanmış sayılırlar.

Kadro ve görev ünvanları değişenler veya kaldırılanlar yeni kadrolarına atanıncaya kadar durumlarına uygun işlerde görevlendirilirler ve eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü özlük hakları bu görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur. Ancak bunların atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge ile zam ve tazminatlar toplamının, almakta oldukları ek gösterge, zam ve tazminatlar toplamından az olması halinde, aradaki fark giderilinceye kadar tazminat olarak ödenir.

Geçici Madde 3- Sosyal Araştırma Uzman Yardımcıları, 36'ıncı maddede öngörülen 3 yıllık süre ile diğer niteliklere (yaş sınırı hariç) sahip olmak şartıyla açılacak yeterlik sınavına katılabilirler. Yeterlik sınavında başarılı olanlar Sosyal Araştırma Uzmanı kadrolarına atanırlar. Sınavda başarılı olamayanlar veya geçerli bir mazereti olmadan katılmayanlar durumlarına uygun diğer kadrolara atanırlar.

Geçici Madde 4- Müsteşarlığın il teşkilatının kurulmadığı illerde veya ilçelerde Müsteşarlığa ait hizmetler Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun il müdürlükleri eliyle yürütülebilir.

Geçici Madde 5- Müsteşarlık bağlı kuruluşunun daimi kadrolarında görevli (kadro karşılığı sözleşmeli çalışanlar hariç) memurlara 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı kanunun 31'inci maddesinde yer alan fazla çalışma ücreti aynı esas ve usullere göre ödenir.

Geçici Madde 6- Bu Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen yönetmelikler altı ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konulur. Bu süre zarfında mevcut mevzuatın bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Yürürlük

Madde 45- Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 46- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

EK: Cetvel 1

KADIN VE SOSYAL HİZMETLER MÜSTEŞARLIĞI

Müsteşar Müsteşar Yardımcısı Ana Hizmet Birimleri

Müsteşar Müsteşar Yardımcısı Kadının Statüsü ve Sorunları

Genel Müdürlüğü

Müsteşar Yardımcısı Aile ve Sosyal Araştırma

Genel Müdürlüğü

Dış İlişkiler Dairesi

Başkanlığı

Danışma Birimleri Yardımcı Birimler

Hukuk Müşavirliği Personel ve Eğitim Dairesi

Başkanlığı

Müsteşarlık Müşavirleri İdarî ve Malî İşler

Daire Başkanlığı

Savunma Uzmanlığı

1 SAYILI LİSTE

İPTAL EDİLEN KADROLAR

KURUMU : KADIN VE SOSYAL HİZMETLER MÜSTEŞARLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

Sınıfı	Unvanı	Kadro Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
GİH	Müsteşar	1	1	-	1
GİH	Müsteşar Yardımcısı	1	2	-	2
GİH	Kadının Stat.ve Sor.Genel Md.ğü	1	1	-	1
GİH	Aile ve Sosyal Araştırma Gn.Md.ğü	1	1	-	1
GİH	Dış İlişkiler Dairesi Başkanı	1	1	-	1
GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	4	-	4
GİH	Müsteşarlık Müşaviri	1	20	-	20
GİH	1. Hukuk Müşaviri	1	1	-	1
GİH	Pers. ve Eğit.Dai.Başkanı	1	1	-	1
GİH	İd. ve Malî İşler Daire Başkanı	1	1	-	1
GİH	Daire Başkanı	1	8	-	8
GİH	Hukuk Müşaviri	2	1	-	1
GİH	Hukuk Müşaviri	3	2	-	2
GİH	Savunma Uzmanı	2	1	-	1

Esas Sayısı : 1994/58
Karar Sayısı : 1994/53

GİH	Şube Müdürü	1	11	-	11
GİH	Şube Müdürü	2	11	-	11
GİH	Şube Müdürü	3	13	-	13
GİH	İdari İşler Şube Müdürü	1	1	-	1
GİH	Bilgi İşlem Şube Müdürü	1	1	-	1
GİH	Uzman	1	2	-	2
GİH	Uzman	2	4	-	4
GİH	Uzman	3	5	-	5
GİH	Uzman	4	2	-	2
GİH	Sosyal Araştırma Uzmanı	4	10	-	10
GİH	Sosyal Araştırma Uzmanı	5	12	-	12
GİH	Sosyal Araştırma Uzmanı	6	8	-	8
GİH	Sosyal Araştırma Uzmanı	7	10	-	10
GİH	Sosyal Araştırma Uzman Yard.	5	10	-	10
GİH	Sosyal Araştırma Uzman Yrd.	6	12	-	12
GİH	Sosyal Araştırma Uzman Yrd.	7	8	-	8
GİH	Sosyal Araştırma Uzman Yrd.	8	10	-	10
GİH	Şef	3	20	-	20
GİH	Şef	4	13	-	13
GİH	Şef	5	20	-	20
GİH	Şef	6	4	-	4
GİH	Şef	7	10	-	10
GİH	Memur	5	15	15	
GİH	Memur	6	15	-	15
GİH	Memur	7	10	-	10

Esas Sayısı : 1994/58
Karar Sayısı : 1994/53

GİH	Memur	8	10	-	10
GİH	Memur	11	20	-	20
GİH	Memur	12	20	-	20
SHS	Sosyal Çalışmacı	7	9	-	9
SHS	Sosyal Çalışmacı	8	12	-	12
SHS	Psikolog	3	2	-	2
SHS	Psikolog	5	3	-	3
SHS	Psikolog	7	6	-	6
GİH	Sosyolog	6	5	-	5
GİH	Sosyolog	8	5	-	5
THS	İstatistikçi	3	2	-	2
THS	İstatistikçi	4	2	-	2
THS	İstatistikçi	5	2	-	2
THS	Ekonomist	5	1	-	1
SHS	Tabip	1	3	-	3
SHS	Tabip	5	1	-	1
SHS	Hemşire	5	1	-	1
SHS	Hemşire	7	1	-	1
GİH	Mütercim	3	1	-	1
GİH	Mütercim	4	1	-	1
GİH	Mütercim	5	2	-	2
GİH	Kütüphaneci	6	2	-	2
GİH	Çözümleyici	7	5	-	5
GİH	Programcı	5	3	-	3
GİH	Programcı	4	2	-	2
GİH	Veri Hazırl.ve Kont.İşl.	7	4	-	4
GİH	Veri Hazırl.ve Kont.İşl.	9	4	-	4
GİH	Veri Hazırl. ve Kont.İşl.	10	4	-	4
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	4	-	4
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	4	-	4

Esas Sayısı : 1994/58
Karar Sayısı : 1994/53

GİH	Santral	8	1	-	1
	Memuru				
GİH	Santral	9	1	-	1
	Memuru				
GİH	Santral	10	1	-	1
	Memuru				
GİH	Santral	11	1	-	1
	Memuru				
GİH	Kameraman	9	2	-	2
GİH	Fotoğrafçı	10	2	-	2
GİH	Sekreter	5	5	-	5
GİH	Sekreter	7	5	-	5
GİH	Sekreter	9	5	-	5
GİH	Mutemet	10	1	-	1
GİH	Ayniyat	6	2	-	2
	Saymanı				
GİH	Ambar	10	2	-	2
	Memuru				
GİH	Daktilograf	8	10	-	10
GİH	Daktilograf	9	10	-	10
GİH	Daktilograf	11	12	-	12
GİH	Şoför	8	6	-	6
GİH	Şoför	9	6	-	6
GİH	Şoför	10	8	-	8
GİH	Şoför	12	10	-	10
THS	Teknisyen	7	3	-	3
THS	Teknisyen	9	3	-	3
THS	Teknisyen	11	3	-	3
YHS	Hizmetli	6	2	-	2
YHS	Hizmetli	7	3	-	3
YHS	Hizmetli	8	5	-	5
YHS	Hizmetli	9	5	-	5
YHS	Hizmetli	10	5	-	5
YHS	Hizmetli	11	5	-	5
YHS	Hizmetli	12	10	-	10
YHS	Teknisyen	11	3	-	3
	Yardımcısı				

Esas Sayısı : 1994/58
Karar Sayısı : 1994/53

YHS	Dağıtıcı	11	3	-	3
YHS	Bekçi	11	2	-	2
YHS	Bekçi	12	2	-	2
YHS	Kaloriferci	10	1	-	1
YHS	Kaloriferci	11	2	-	2
YHS	Aşçı	9	1	-	1
YHS	Aşçı	11	2	-	2

KURUMU : KADIN VE SOSYAL HİZMETLER MÜSTEŞARLIĞI

TEŞKİLATI : TAŞRA

İPTAL EDİLEN KADROLAR

Sınıfı	Unvanı	Kadro Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
GİH	İl Müdürü	1	20	-	20
GİH	İl Müdür Yardımcısı	1	20	-	20
GİH	Müdür	1	20	-	20
GİH	Şef	3	10	-	10
GİH	Şef	4	5	-	5
GİH	Şef	7	5	-	5
GİH	Memur	6	5	-	5
GİH	Memur	8	10	-	10
GİH	Memur	10	15	-	15
GİH	Memur	11	5	-	5
GİH	Memur	12	10	-	10
GİH	Daktilograf	5	2	-	2
GİH	Daktilograf	7	3	-	3
GİH	Daktilograf	10	10	-	10
GİH	Daktilograf	12	10	-	10
GİH	Santral Memuru	10	10	-	10
GİH	Santral Memuru	11	5	-	5
GİH	Santral Memuru	12	5	-	5

Esas Sayısı : 1994/58
Karar Sayısı : 1994/53

GİH	Uzman	1	5	-	5
GİH	Uzman	2	5	-	5
GİH	Uzman	3	5	-	5
GİH	Uzman	4	5	-	5
SHS	Psikolog	1	3	-	3
SHS	Psikolog	2	2	-	2
SHS	Psikolog	6	10	-	10
SHS	Psikolog	7	15	-	15
GİH	Sosyolog	1	4	-	4
GİH	Sosyolog	2	4	-	4
GİH	Sosyolog	3	6	-	6
GİH	Sosyolog	6	5	-	5
GİH	Sosyolog	7	10	-	10
SHS	Sosyal Çalışmacı	4	4	-	4
SHS	Sosyal Çalışmacı	5	14	-	14
SHS	Sosyal Çalışmacı	6	10	-	10
SHS	Sosyal Çalışmacı	7	20	-	20
GİH	Şoför	6	2	-	2
GİH	Şoför	8	2	-	2
GİH	Şoför	11	7	-	7
GİH	Şoför	12	10	-	10
YHS	Hizmetli	6	2	-	2
YHS	Hizmetli	8	5	-	5
YHS	Hizmetli	10	3	-	3
YHS	Hizmetli	12	5	-	5
YHS	Hizmetli	13	10	-	10
YHS	Bekçi	10	2	-	2
YHS	Bekçi	12	3	-	3
YHS	Bekçi	13	5	-	5

İPTAL EDİLEN KADROLAR

KURUMU : KADIN VE SOSYAL HİZMETLER MÜSTEŞARLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

(ŞAHSA BAĞLI KADROLAR)

Sınıfı	Unvanı	Kadro Derecesi	Kadro Adedi
GİH	Başkan	1	1
GİH	Başkan Yardımcısı	1	2
GİH	Aile Eğitimi Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Araştırma Dairesi Başkanı	1	1
GİH	Personel Dairesi Başkanı	1	1
GİH	İdari ve Malî İşler Daire Başkanı	1	1
GİH	Koordinasyon Dairesi Başkanı	1	1

2 SAYILI LİSTE

İHDAS EDİLEN KADROLAR

KURUMU : KADIN VE SOSYAL HİZMETLER MÜSTEŞARLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

Sınıfı	Unvanı	Kadro Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
GİH	Müsteşar	1	1	-	1
GİH	Müsteşar Yardımcısı	1	2	-	2
GİH	Kadının Stat.ve Sor.Genel Müdürü	1	1	-	1
GİH	Aile ve Sosyal Araştırma Gn.Müd.	1	1	-	1
GİH	Dış İlişkiler Dairesi Başkanı	1	1	-	1

Esas Sayısı : 1994/58
Karar Sayısı : 1994/53

GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	4	-	4
GİH	Müsteşarlık Müşaviri	1	15	-	15
GİH	1. Hukuk Müşaviri	1	1	-	1
GİH	Pers. ve Eğit.Dai.Başkanı	1	1	-	1
GİH	İd. ve Malî İşler Daire Başkanı	1	1	-	1
GİH	Daire Başkanı	1	8	-	8
GİH	Hukuk Müşaviri	2	1	-	1
GİH	Hukuk Müşaviri	3	2	-	2
GİH	Savunma Uzmanı	2	1	-	1
GİH	Şube Müdürü	1	13	-	13
GİH	Şube Müdürü	2	11	-	11
GİH	Şube Müdürü	3	13	-	13
GİH	Uzman	1	7	-	7
GİH	Uzman	2	5	-	5
GİH	Uzman	3	5	-	5
GİH	Uzman	4	2	-	2
GİH	Sosyal Araştırma Uzmanı	1	1	-	1
GİH	Sosyal Araştırma Uzmanı	4	9	-	9
GİH	Sosyal Araştırma Uzmanı	5	12	-	12
GİH	Sosyal Araştırma Uzmanı	6	8	-	8
GİH	Sosyal Araştırma Uzman	7	10	-	10
GİH	Sosyal Araştırma Uzman Yrd.	5	10	-	10

Esas Sayısı : 1994/58
Karar Sayısı : 1994/53

GİH	Sosyal Araştırma Uzman Yrd.	6	12	-	12
GİH	Sosyal Araştırma Uzman Yrd.	7	11	-	11
GİH	Sosyal Araştırma Uzman Yrd.	8	7	-	7
GİH	Şef	3	20	-	20
GİH	Şef	4	13	-	13
GİH	Şef	5	20	-	20
GİH	Şef	6	5	-	5
GİH	Şef	7	9	-	9
GİH	Memur	5	15	-	15
GİH	Memur	6	15	-	15
GİH	Memur	7	11	-	11
GİH	Memur	8	9	-	9
GİH	Memur	9	1	-	1
GİH	Memur	11	17	-	17
GİH	Memur	12	19	-	19
SHS	Sosyal Çalışmacı	5	2	-	2
SHS	Sosyal Çalışmacı	7	7	-	7
SHS	Sosyal Çalışmacı	8	12	-	12
SHS	Psikolog	3	2	-	2
SHS	Psikolog	5	4	-	4
SHS	Psikolog	7	5	-	5
SHS	Çocuk Gelişimcisi	5	3	-	3
GİH	Sosyolog	6	5	-	5
GİH	Sosyolog	8	5	-	5
THS	İstatistikçi	3	2	-	2
THS	İstatistikçi	4	2	-	2
THS	İstatistikçi	5	2	-	2
THS	Ekonomist	3	1	-	1

Esas Sayısı : 1994/58
Karar Sayısı : 1994/53

SHS	Tabip	1	3	-	3
SHS	Tabip	3	1	-	1
SHS	Hemşire	5	1	-	1
SHS	Hemşire	7	1	-	1
GİH	Mütercim	3	1	-	1
GİH	Mütercim	4	1	-	1
GİH	Mütercim	5	2	-	2
GİH	Mütercim	6	2	-	2
GİH	Kütüphaneci	6	2	-	2
GİH	Çözümleyici	7	5	-	5
GİH	Programcı	4	2	-	2
GİH	Programcı	5	3	-	3
GİH	Veri Hazırl.ve Kont.İşl.	7	4	-	4
GİH	Veri Hazırl.ve Kont.İşl.	9	4	-	4
GİH	Veri Hazırl.ve Kont.İşl.	10	4	-	4
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	4	-	4
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	4	-	4
GİH	Santral Memuru	8	1	-	1
GİH	Santral Memuru	9	1	-	1
GİH	Santral Memuru	10	1	-	1
GİH	Santral Memuru	11	1	-	1
GİH	Kameraman	9	2	-	2
GİH	Fotoğrafçı	10	2	-	2
GİH	Sekreter	5	5	-	5
GİH	Sekreter	7	5	-	5
GİH	Sekreter	9	5	-	5
GİH	Mutemet	10	1	-	1
GİH	Ayniyat Saymanı	6	2	-	2

Esas Sayısı : 1994/58
Karar Sayısı : 1994/53

GİH	Ambar	10	2	-	2
	Memuru				
GİH	Daktilograf	7	1	-	1
GİH	Daktilograf	8	9	-	9
GİH	Daktilograf	9	10	-	10
GİH	Daktilograf	11	12	-	12
GİH	Şoför	6	1	-	1
GİH	Şoför	8	5	-	5
GİH	Şoför	9	6	-	6
GİH	Şoför	10	8	-	8
GİH	Şoför	12	7	-	7
THS	Teknisyen	7	3	-	3
THS	Teknisyen	9	3	-	3
THS	Teknisyen	11	3	-	3
YHS	Hizmetli	6	2	-	2
YHS	Hizmetli	7	2	-	2
YHS	Hizmetli	8	3	-	3
YHS	Hizmetli	9	6	-	6
YHS	Hizmetli	10	3	-	3
YHS	Hizmetli	11	1	-	1
YHS	Hizmetli	12	1	-	1
YHS	Teknisyen	10	1	-	1
	Yardımcısı				
YHS	Dağıtıcı	11	2	-	2
YHS	Bekçi	9	1	-	1
YHS	Bekçi	12	1	-	1
YHS	Kaloriferci	6	1	-	1
YHS	Kaloriferci	11	1	-	1
YHS	Aşçı	9	1	-	1

KURUMU : KADIN VE SOSYAL HİZMETLER MÜSTEŞARLIĞI

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLAR

Sınıfı	Unvanı	Kadro Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Tutulan Kadro Adedi	Toplam
GİH	İl Müdürü	1	20	-	20
GİH	İl Müdür Yardımcısı	1	20	-	20
GİH	Müdür	1	20	-	20
GİH	Şef	3	10	-	10
GİH	Şef	4	5	-	5
GİH	Şef	7	5	-	5
GİH	Memur	6	5	-	5
GİH	Memur	8	10	-	10
GİH	Memur	10	15	-	15
GİH	Memur	11	5	-	5
GİH	Memur	12	10	-	10
GİH	Daktilograf	5	2	-	2
GİH	Daktilograf	7	3	-	3
GİH	Daktilograf	10	10	-	10
GİH	Daktilograf	12	10	-	10
GİH	Santral Memuru	10	10	-	10
GİH	Santral Memuru	11	5	-	5
GİH	Santral Memuru	12	5	-	5
GİH	Uzman	1	5	-	5
GİH	Uzman	2	5	-	5
GİH	Uzman	3	5	-	5
GİH	Uzman	4	5	-	5
SHS	Psikolog	1	3	-	3
SHS	Psikolog	2	2	-	2
SHS	Psikolog	6	10	-	10
SHS	Psikolog	7	15	-	15
GİH	Sosyolog	1	4	-	4
GİH	Sosyolog	2	4	-	4
GİH	Sosyolog	3	6	-	6

GİH	Sosyolog	6	5	-	5
GİH	Sosyolog	7	10	-	10
SHS	Sosyal	4	4	-	4
	Çalışmacı				
SHS	Sosyal	5	14	-	14
	Çalışmacı				
SHS	Sosyal	6	10	-	10
	Çalışmacı				
SHS	Sosyal	7	20	-	20
	Çalışmacı				
GİH	Şoför	6	2	-	2
GİH	Şoför	8	2	-	2
GİH	Şoför	11	7	-	7
GİH	Şoför	12	10	-	10
YHS	Hizmetli	6	2	-	2
YHS	Hizmetli	8	5	-	5
YHS	Hizmetli	10	3	-	3
YHS	Hizmetli	12	1	-	1
YHS	Bekçi	10	2	-	2
YHS	Bekçi	12	3	-	3

B- Dayanılan Anayasa Kuralları :

İptal isteminin gerekçesinde dayanılan Anayasa kuralları şunlardır:

1- "MADDE 6.- Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır.

Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetki kullanamaz."

2- "MADDE 7.- Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez."

3- "MADDE 10.- Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

4- "MADDE 87.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek; Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek; bütçe ve kesinhesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Anayasanın 14 üncü maddesindeki fiillerden dolayı hüküm giyenler hariç olmak üzere genel ve özel af ilânına, mahkemelerce verilip kesinleşen ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir."

5. "MADDE 91.- Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.

Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir.

Bakanlar Kurulunun istifası, düşürülmesi veya yasama döneminin bitmesi, belli süre için verilmiş olan yetkinin sona ermesine sebep olmaz.

Kanun hükmünde kararnamenin, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından süre bitiminden önce onaylanması sırasında, yetkinin son bulunduğu veya süre bitimine kadar devam ettiği de belirtilir.

Sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde, Cumhurbaşkanının Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun kanun hükmünde kararname çıkarmasına ilişkin hükümler saklıdır.

Kanun hükmünde kararnameler, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. Ancak, kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih de gösterilebilir.

Kararnameler, Resmi Gazetede yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür.

Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnameler bu tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisince reddedilen kararnameler bu kararın Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte, yürürlükten kalkar. Değiştirilerek kabul edilen kararnamelerin değiştirilmiş hükümleri, bu değişikliklerin Resmî Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer."

6. "MADDE 138.- Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görölmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değıştirmek ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez."

7. "MADDE 153.- Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir. İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.

Anayasa Mahkemesi bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.

Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceğı tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.

İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiğı durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukukî boşluğu dolduracak kanun tasarı veya teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar.

İptal kararları geriye yürümez.

Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar."

8- "MADDE 160.- Sayıştay, genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir. Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren on beş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde

bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla idarî yargı yoluna başvurulamaz.

Vergi, benzeri malî yükümlölükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyuşmazlıklarda Danıştay kararları esas alınır.

Sayıştayın kuruluşu, işleyişi, denetim usulleri, mensuplarının nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları ve yükümlölükleri ve diğer özlük işleri, Başkan ve üyelerinin teminatı kanunla düzenlenir.

Silahlı Kuvvetler elinde bulunan Devlet mallarının Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlenmesi usulleri, Millî Savunma hizmetlerinin gerektirdiğı gizlilik esaslarına uygun olarak kanunla düzenlenir."

9- "MADDE 161.- Devletin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzelkişilerinin harcamaları, yıllık bütçelerle yapılır.

Malî yıl başlangıcı ile genel ve katma bütçelerin nasıl hazırlanacağı ve uygulanacağı kanunla belirlenir.

Kanun, kalkınma planları ile ilgili yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller koyabilir.

Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz."

10- "MADDE 163.- Genel ve katma bütçelerle verilen ödenek, harcanabilecek miktarın sınırını gösterir. Harcanabilecek miktar sınırının Bakanlar Kurulu kararıyla aşılabileceğine dair bütçelere hüküm konulamaz. Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemez. Cari yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik tasarılarında ve cari ve ileriki yıl bütçelerine malî yük getirecek nitelikteki kanun tasarı ve tekliflerinde, belirtilen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur."

III- İLK İNCELEME :

Anayasa mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Yekta Güngör ÖZDEN, Güven DİNÇER, Yılmaz ALİEFENDİOĞLU, Selçuk TÜZÜN, Ahmet N. SEZER, Haşım KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit

ADALI, Ali HÜNER ve Lütfi F. TUNCEL'in katılmalarıyla 4.7.1994 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğün durdurulması isteminin Başkanlıkça belirlenecek başka bir günde incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ :

Davanın esasına ilişkin rapor, dava dilekçesi ve ekleri, yürürlüğün durdurulması ve iptali istenilen Kanun Hükmünde Kararname kuralları, dayanan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve öteki yasama belgeleri okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Kanun Hükmünde Kararname Hakkında Genel Açıklama :

Kanun Hükmünde Kararname (KHK) Kurumu, 22.9.1971 günlü ve 1488 sayılı Yasa ile 1961 Anayasası'nın 64. maddesinde yapılan değişiklik sonucu hukukumuzda girmiştir. Bu değişikliğin gerekçesinde "Parlamentar rejimlerde, kanun yapmanın belli usullere uyulmak zorunluluğu sebebiyle zaman aldığı ve gecikmeler meydana getirdiği bir gerçektir. Değişen iktisadî ve sosyal şartların gereği olarak bazı hukuk kurallarının bu usuller dışında yürürlüğe konulabilmesi çağdaş devlet anlayışının tabîi sonucu olarak

karşımıza çıkmaktadır.

Anayasa'nın 5. maddesi hükmünün prensibini bozmamak ve her halde önceden yasama meclislerince esasları bir kanunla tesbit olunan sınırlar içerisinde kalmak kaydıyla hükümete KHK'ler çıkarma yetkisinin verilmesi ve bu yetkiyi düzenleyen hükmün T.B.M.M.nin genel olarak görev ve yetkilerini belirleyen 64. maddesine eklenmesi uygun görülmüştür."

denilmektedir. KHK'ler, temelde 1961 Anayasası'ndan çok farklı olmamakla birlikte 1982 Anayasası'nda kimi yeniliklerle ve fakat benzer gerekçelerle 91. Maddede düzenlenmiştir. Böylece, hem yürütme organını güçlendirmek hem de

değişen ekonomik ve sosyal konuların ortaya çıkardığı sorunlara ivedi çözümler bulmak amacına ulaşılmak istenilmiştir.

Olağan dönemlerde çıkarılan KHK'lerin mutlaka bir yetki yasasına dayanması zorunludur. Yetki Yasası'nın içeriği ve ögeleri de Anayasa'nın 91. maddesinde belirlenmiştir. 87. maddede ise Bakanlar Kurulu'na "belli konularda" KHK çıkarma yetkisi vermek TBMM'nin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Bakanlar Kurulu'nun belli bir konuda KHK çıkarabilmesi için öncelikle TBMM tarafından kendisine bu konuda yasa ile bir yetkinin verilmiş olması gerekir. Bakanlar Kurulu, bir yasa ile önceden yetkilendirilmedikçe, kendiliğinden KHK çıkartamaz. Yasa ile verilen yetkiye dayanılarak çıkartılan KHK, yürürlükteki yasa hükümlerini kaldırabilmekte ve değiştirebilmekte, başka bir anlatımla yasanın hukuksal gücüne sahip bulunmaktadır. Yasama yetkisinin, "kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak" ögelerini içerdiği kuşkusuzdur. KHK, yürürlükteki yasa hükümlerini kaldırabilmekte ve değiştirebilmektedir.

Anayasa'da öngörüldüğü biçimi ile KHK'ler yapısal (organik-uzvî) bakımdan yürütme organı işlemi, işlevsel (fonksiyonel) yönden ise yasama işlemi niteliğindedirler. Ancak, Türkiye Büyük Millet Meclisi verdiği yetkiyi bir yasa ile her zaman geri alabileceği gibi kendisine sunulan KHK'leri aynen kabul etmek ya da reddetmek zorunda olmayıp dilediğinde değiştirerek de kabul edebilir. Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisinin verilmesi, yasayla düzenlemesi gereken konuların yasama alanından çıkarılıp yürütme organının düzenleme alanına sokulması sonucunu doğurmaz. Bu nedenle, Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisinin verilmiş olması Anayasa'nın 7. maddesinde öngörülen "Yasama yetkisinin devredilmezliği" ilkesini ortadan kaldırmaz.

Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarılabilmesine yetki veren yasada yer alması zorunlu ögeler Anayasa'nın bu konuya ilişkin 91. maddesinin ikinci fıkrasında gösterilmiştir. Buna göre :

"Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir." Bundan anlaşılacağı gibi yetki yasası, yürürlüğe konulacak KHK'nin amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve bu süre içinde birden çok kararname yürürlüğe konulup konulamayacağını belirtmek zorundadır. Bakanlar Kurulu'na verilen türevsel yetki, yasada öngörülen amaç, ilke, kapsam ve süre ile sınırlı bir yetkidir. O halde, yetki yasasında Anayasa'nın belirlediği ögelerin belli bir içeriğe kavuşturularak somutlaştırılması gerekir.

Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisinin "belli konularda" verilebileceği 1961 Anayasası'nın 64. maddesinde açıkça belirtildiği halde, 1982 Anayasası'nın yetki yasasının sahip olması gereken ögelerini gösteren 91. maddesinde bu koşul yer almamaktadır. Ancak, 1982 Anayasası'nın 87. maddesinde "... Bakanlar Kuruluna belli konularda Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermek..." TBMM'nin görev ve yetkileri arasında sayılmış bulunmaktadır. Bu nedenle, 91. maddede "belli konularda" ifadesinin yer almaması bir noksanlık sayılamaz. Çünkü, 87. maddede, Bakanlar Kurulu'na verilecek KHK çıkarma

yetkisinin ancak belli konularda olabileceği açıkça gösterilmektedir. Bu durumda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kurulu'na ancak belli konularda bu yetkiyi verebilir; her konuyu kapsayacak biçimde bir KHK çıkarma yetkisi veremez. KHK'nin konusunun yetki yasasında belirlenmesi

zorunludur. Yetki, somutlaştırılmış ve belli bir konuda tanınmalıdır. Bakanlar Kuruluna sınırları belirsiz bir konuda KHK çıkarma yetkisi verilemez. KHK'nin konusu da yetki yasasında belirlenen çerçevenin dışına çıkamaz. KHK'nin yetki yasasında belirtilen amaç, kapsam ve ilkelere de uygun olması gerekir. Verilen yetkinin konusunun yasada gösterilmesi zorunluluğunun bu yasaya dayanılarak yürürlüğe konulan KHK'lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının hem yargısal hem de siyasal denetimlerinin yapılması yönünden çok büyük bir önemi vardır. Yetki Yasası'nın kapsamı dışında yürürlüğe konulan veya başka bir anlatımla yasanın öngörmediği bir konuda düzenleme yapan bir KHK'nin Anayasa'ya aykırı olacağı kuşkusuzdur.

Anayasa'da kimi konuların KHK'lerle düzenlenmesi yasaklanmaktadır. 91. maddenin birinci fıkrasında "Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak, sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez." denilmektedir.

Buna göre, Anayasa'nın KHK'lerle düzenlenemeyeceğini belirlediği konularda TBMM tarafından Bakanlar Kurulu'na düzenlemede bulunması için bir yetki verilmesi de olanaksızdır. Verilen yetkinin konusunun belli olmasının, Anayasa'nın 91. maddesindeki "yetki verilemeyecek konular"ı da kapsayıp kapsamadığının incelenebilmesi yönünden de önemi büyüktür.

Bu nedenlerle, Bakanlar Kurulu'nun hangi konularda KHK çıkarabileceği Yetki Yasası'nda açıkça belirtilmeli ve verilen yetki konu yönünden mutlaka belirgin olmalıdır. Anayasa'nın 91. maddesine göre Yetki Yasası'nda çıkarılacak KHK'nin "amacı", "kapsamı" ve "ilkeleri"nin de belirtilmesi gerekir. Amaç, Bakanlar Kurulu'nun kendisine verilen yetki ile neleri gerçekleştirmesinin istendiğini belirlediğinden yetki yasasında KHK'nin amacı da somut olarak açıklanmalıdır. KHK'nin amacı ve kapsamı da konusu gibi geniş içerikli her yöne çekilebilecek biçimde genel anlatımlarla gösterilmemeli; değişik yorumlamaya elverişli olmamalıdır. KHK'nin yetki yasasında gösterilen amaç ve kapsam doğrultusunda, verilen ilkelere uygun çıkarılıp çıkarılmadığının saptanması hem yargısal hem de siyasal denetim yönünden zorunludur. KHK, yasada gösterilen amacı dışında yürürlüğe konulmuşsa ya da yetkinin kapsamını aşıyorsa veya ilkelere uygun değilse bu durumu onu yetki yasasına ve dolayısıyla Anayasa'ya aykırı düşürür.

Anayasa'ya göre yetki yasasında, Bakanlar Kurulu'na verilen yetkinin süresinin de gösterilmesi zorunludur. Bu zorunluluk, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetkilerini çok uzun bir süre yürütme organına vermekten alıkoymaktadır.

Yasada öngörülen sürenin bitiminden sonra çıkarılan KHK'nin Anayasa'ya aykırı düşeceği kuşkusuzdur. Ancak, yetki süresi içerisinde çıkarılmış olan KHK'ler yasadaki sürenin bitiminden sonra da Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce onaylanmış olmasalar da geçerliliklerini korurlar.

Anayasa'nın 91. maddesinde ayrıca "Kanun hükmünde kararnameler, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. Ancak, kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih de gösterilebilir.

Kararnameler, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür.

Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnameler bu tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisince reddedilen kararnameler bu kararın Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte, yürürlükten kalkar. Değiştirilerek kabul edilen kararnamelerin değiştirilmiş hükümleri, bu değişikliklerin Resmî Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer." denilmektedir.

B- KHK'nin Yargısal Denetimi :

Anayasa'ya göre KHK'ler Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin denetimine bağlıdır. Anayasa'nın 91. maddesinde "Kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelik ve ivedilikle görüşülür." denilmektedir. Öncelik ve ivedilik koşuluyla, yetki yasalarının gecikmeden çıkarılabilmesi ve çıkarıldıktan sonra da yürürlüğe konulan KHK'lerin aynı biçimde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde karara bağlanması istenilmiştir.

Anayasa'da KHK'lerin siyasal denetimi yanında yargısal denetimi de öngörülmüştür. KHK'ler, işlevsel (fonksiyonel) yönden yasama işlemi niteliğinde olduklarında bunların yargısal denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi de Anayasa Mahkemesi'ne verilmiştir. Anayasa'nın 148., 150., 151., 152. ve 153. Maddeleri hükümlerine göre, KHK'lerin Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunu Anayasa Mahkemesi denetler.

KHK'nin yargısal denetiminin sözkonusu olduğunda KHK'nin dayandığı yetki yasasının öncelikle Anayasa'ya daha sonra da KHK'nin kendisinin hem yetki yasasına hemde Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözümlenmesi gerekir. Hernekadar, Anayasa'nın 148. maddesinde KHK'lerin yetki yasalarına uygunluğunun denetlemesinden değil yalnızca Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de, Anayasa'ya uygunluk denetiminin içerisine öncelikle KHK'nin yetki yasasına uygunluğunun denetimi girer. Çünkü, Anayasa'da, Bakanlar Kuruluna ancak yetki yasasında belirtilen sınırlar içerisinde KHK çıkarma yetkisi verilmiştir. Yetki yasası olmazsa (Anayasa mad. 121 dışında) KHK olamaz. Bu yetkinin dışına çıkılması KHK'yi Anayasa'ya aykırı duruma getirir. Böylece, KHK'nin yetki yasasına aykırı olması Anayasa'ya aykırı olması ile özdeşleşir. Nitekim, 335 ve 347 sayılı KHK'ler dayandırıldıkları 3268, 3347 ve 3479 sayılı Yetki Yasalarının kapsamı dışında kalmaları nedeniyle; 493, 501, 502, 503, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521 ve 524 sayılı KHK'ler ise dayandıkları 3911 sayılı Yetki Yasası'nın iptali nedeniyle Anayasa'ya aykırı görülerek iptal edilmişlerdir.

Olağanüstü Hal KHK'leri dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan (mad. 121) alırlar. Bu tür KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması gerekli değildir. Buna karşın, olağan HKH'lerin bir yetki yasasına dayanmaları zorunludur. KHK'ler, yasa gücünü dayandıkları yetki yasasından alırlar. Bu nedenle KHK'ler ile dayandıkları yetki yasası arasında çok sıkı bir bağ vardır.

Yetki Yasası, KHK ve KHK'nin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce aynen ya da değiştirilerek kabulü birbirinden bağımsız işlemler olmayıp Anayasa'da öngörülen bir sürecin değişik aşamalarıdır. KHK'nin yetki yasası ile olan bağı, KHK'yi aynen ya da değiştirilerek kabul eden yasa ile kesilir. Bu yasa, KHK'yi kendi bünyesine alarak genel anlamda bir yasa niteliğine dönüştürür. Bu nedenle, KHK ile dayandığı yetki yasası arasındaki bağ KHK'nin aynen ya da değiştirilerek yasaya dönüşmesine kadar devam etmektedir. KHK, yasa gücünü, dayandığı yetki yasası ile konulan esaslara uygunluğu ve yetki yasasının da Anayasa'ya uygunluğu varsayıldığı için kazanmaktadır. Yetki yasasının Anayasa'ya aykırılığının saptanması ya da bu nedenle iptaline karar verilmesi durumunda, bu varsayım gerçekleşmediğinden, bu yasaya dayanılarak çıkartılan KHK Anayasal dayanaktan yoksun kalır. Bu durumda KHK, Anayasa'nın uygun gördüğü ölçünün ötesinde verilen bir yetkinin kullanılması sonucu çıkartılmış olması nedeniyle Anayasa'ya aykırılık oluşturur. KHK; yetki yasasına ve içeriği yönünden de Anayasa'ya aykırı bulunmasa bile dayandığı yetki yasası Anayasa'ya aykırı ise bu nedenle iptali gerekir.

KHK'nin Anayasa'ya uygun bir yetki yasasına dayanması geçerliliğin ön koşuludur. Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki yasası Anayasa'ya aykırı olan bir KHK'nin kuralları, içerikleri yönünden Anayasa'ya aykırılık oluşturmaları bile, Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

Öbür yönden, KHK'lerin Anayasa'ya uygunluk denetimleri yasaların denetimlerinden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde; "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." denilmektedir. Bu nedenle yasaların denetimde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. KHK'ler ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki yasasına hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar. Bu nedenlerle, KHK kurallarının içerikleri yönünden de Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılabilmesi için öncelikle ortada Anayasa'ya uygun bir yetki yasasının varlığı gerekir.

KHK'lerin Anayasa'ya aykırılığı saptanmış ya da bu nedenle iptal edilmiş bir yetki yasasına uygun olup olmadığının incelenmesi ise denetimi anlamsız kalır. Çünkü Anayasa'ya aykırı bir yetki yasasına dayanılarak çıkartılan KHK'lerin Anayasa'ya uygun görülmesi olanaksızdır.

Yetki yasasının iptalinin, bu yasaya dayanılarak çıkartılan KHK'lere etkisinin Anayasa'nın 153. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi uygun değildir. Çünkü, Anayasa'nın 153. maddesindeki "İptal kararları geriye yürümez." kuralına dayanarak, yetki yasasının iptaline ilişkin kararın, Resmî Gazetede yayımı gününe kadar çıkarılan KHK'lerin etkilenmeyeceği biçiminde bir ilke de konulamaz.

Bütün bu nedenlerle dayandığı yetki yasasının Anayasa'ya aykırılığı saptanan ya da iptaline karar verilen KHK'lerin, Anayasa'nın Başlangıç'ındaki "Hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı", 2. maddesindeki "Hukuk devleti" ilkeleriyle 6. maddesindeki "Hiç kimse

veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." kuralı ve KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91. maddesiyle bağdaştırılmaları

olanaksızdır.

Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan, yetki yasasının kapsamı dışında kalan, dayandığı yetki yasasının Anayasa'ya aykırılığı saptanan ya da Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptal edilen KHK'lerin anayasal konumları birbirinden farksızdır. Böyle durumlarda KHK'ler anayasal dayanaktan yoksun bulunduklarından içerikleri Anayasa'ya aykırı bulunmasa bile dava açıldığında iptalleri gerekir.

C- 536 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu :

Dava dilekçesinde, 536 sayılı "Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin Anayasa'nın 6., 7., 10., 87., 91., 138., 153., 160., 161. Ve 163. maddelerine aykırı olması nedeniyle iptaline karar verilmesi istenilmiştir. Ancak, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesi hükmü gereğince Anayasa Mahkemesi, Anayasa'ya aykırılık konusunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmak zorunda değildir. İstemle bağlı kalmak koşuluyla başka bir gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık kararı verebilir.

Dava konusu edilen 536 sayılı Kanun Hükmünde Kararname 18.5.1994 gün ve 3990 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkartılmıştır. KHK'nin dayandığı 3990 sayılı Yetki Yasası ise Anayasa Mahkemesi'nin 5.7.1994 gün ve Esas 1994/50, Karar 1994/44-2 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

Böylece, 536 sayılı KHK anayasal dayanaktan yoksun kalmıştır.

KHK'lerin yargısal denetimi bölümünde açıklanan nedenlerle Anayasa'ya aykırı görülerek iptal edilen 3990 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkarılmış bulunan 536 sayılı KHK Anayasa'nın Başlangıç'ında yer alan egemenliği "Millet adına kullanmağa yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı", 2. maddesindeki "hukuk devleti", 6. Maddesindeki "Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz" ilkeleriyle, KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91. maddesine aykırıdır. Bu gerekçe karşısında dava dilekçesinde ileri sürülen diğer aykırılık nedenleri üzerinde durulmaksızın KHK'nin iptali gerekir.

Güven DİNÇER, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI ve Lütfi F. TUNCEL bu görüşe katılmamışlardır.

V- SONUÇ :

2.6.1994 günlü, 536 sayılı "Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"nin;

A- Yürürlüğünün durdurulması isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B- Dayanağını oluşturan 18.5.1994 günlü, 3990 sayılı Yetki Yasası'nın Anayasa Mahkemesi'nin 5.7.1994 günlü, Esas 1994/50, Karar 1994/44-2 sayılı kararıyla iptal edilmesi

Esas Sayısı : 1994/58
Karar Sayısı : 1994/53

nedeniyle Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Güven DİNÇER ve Lütü F. TUNCEL'in "Kanun Hükümünde Kararname'nin, kamu görevlileri için yeni kadrolar ihdasına ve kamu görevlilerine yeni mali haklar verilmesine imkân tanıyan hükümleri yönünden iptali gerektiği", Haşım KILIÇ ile Sacit ADALI'nın ise "Kararnamenin dayanağını oluşturan Yetki Yasası'nın iptali, önceden çıkarılmış kararnamenin iptal gerekçesi olamayacağı" yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

8.7.1994 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Yekta Güngör ÖZDEN	Güven DİNÇER	Selçuk TÜZÜN
Üye	Üye	Üye
Ahmet N. SEZER	Samia AKBULUT	Haşım KILIÇ
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Mustafa BUMİN	Sacit ADALI
Üye		Üye
Ali HÜNER		Lütü F. TUNCEL

KARŞIOY YAZISI VE DEĞİŞİK İPTAL GEREKÇESİ

I. İptal Kararının Gerekçesine Katılmama Nedenlerimiz :

İptal gerekçesi, yetki kanununun iptali halinde ona dayanırılarak çıkarılan KHK'lerin de başkaca bir Anayasaya uygunluk incelemesi yapılmasına gerek olmadan iptali gerektiği düşüncesine dayanmaktadır:

1- Anayasa Mahkemesi'nin 17.7.1990 tarihli ve E. 1990/1, K.1990/21 sayılı GAP kararında bu konu tartışılmış ve aşağıdaki görüş benimsenmiştir.

"Anayasa'nın 153. maddesinde, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararlarının geriye yürüyemeyeceği öngörülmüştür. Geriye yürümezlik ilkesi, böylece, Anayasa yargısında benimsenen bir sistem olarak Anayasa'da da yer almıştır. Ancak öğretide, Anayasa Mahkemesi ve diğer yüksek mahkeme kararlarında, geriye yürümezlik ilkesine zaman zaman değişik yorumlar getirilmiştir. İptal kararları, idarî yargıda "bildirici" nitelikte olmasına karşılık günümüz Anayasa yargısında, "kurucu" nitelikte kararlardır. Bu yüzden, Anayasa Mahkemesi iptal kararlarının genelde idarî yargı kararları gibi geçmişe değil, geleceğe yönelik olması doğaldır. İptal kararının geriye yürümezliği ilkesi ve bu kararların sonuçları genelde yönetsel ve yargısal uygulamaya yönelik olmakta, anlam ve etkileri idarece kurulan yönetsel işlemler ya da yargı organları tarafından alınan kararlarla hayatiyet kazanmaktadır. Yönetsel işlemlere karşı açılan iptal davalarının idarî yargı, diğer uyuşmazlıkların adlî yargı yerinde görülmesi sırasında sorun, yargısal çözüme kavuşmaktadır. Yetki yasalarına dayanılarak çıkarılan ve yapısı ve etkileri yönünden yasa benzeri bulunan KHK'lerin Anayasa'ya uygunluğunun denetlenmesi Anayasa Mahkemesi'nin görevi olduğundan yetki yasasının iptalinin, buna dayanan KHK'lere etkisi doğrudan Anayasa Mahkemesi'nin değerlendirme alanı içinde kalmaktadır.

Yetki yasasının iptalinin, buna dayanılarak çıkartılan KHK'lere etkisi konusunda tek ve kesin bir esas koymaya ve bu doğrultuda yorum yapmaya olanak yoktur. Olayın Anayasa Mahkemesi önüne getiriliş biçimi, yani iptal davası ya da itiraz yolu ile aykırılık savında bulunulmuş olması değişik sonuçlar ortaya çıkarabilir. Ayrıca, KHK'nin dayandığı yetki yasasının iptal

gerekçesi, iptali istenen KHK'nin anayasal durumunu belirleyecektir. Bu bakımdan, öncelikle 3479 sayılı Yetki Yasası'nın Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptali gerekçesi üzerinde durmak gerekir."

Bu karar, yetki kanununun iptalinin, buna dayanan KHK'lerin mutlaka iptalinin gerektiği düşüncesini kabul etmemektedir.

İptal kararında KHK'nin dayandığı yetki kanununun iptali konusu dışında herhangi bir gerekçenin gözönünde tutulmaması ve tartışılmaması düşüncesine katılmıyoruz.

2- Anayasa Mahkemesi'nin KHK'lerle ilgili davalarda yaptığı inceleme bir bütün olarak Anayasa'ya uygunluk denetimidir. Yoksa KHK'nin yetki yasasına göre incelenip denetlenmesi değildir.

Yetki yasasında verilen yetkinin varlığının ve sınırlarının tartışılması anayasal yetkinin ve unsurlarının tartışılmasıdır. Bu nedenlerle incelemenin yalnızca yetki yasasının yürürlüğü ile sınırlı tutulması, biçimsel unsurların öne çıkarılarak özün ihmalı ve sonuç olarak da anayasal denetimin daraltılmasıdır. Anayasa'ya uygunluk denetiminde, çeşitli yollardan Anayasa Mahkemesi önüne gelen konuların esastan incelenerek bunların üzerindeki Anayasa'ya

aykırılık gölgesinin kaldırılması temel yorum kuralı olmalıdır. Bu amaçla incelemede şekil unsurlarını ve ön meseleleri olabildiğince azaltarak işin özünün incelenmesi yoluna gidilmelidir.

3- İptal davasına konu edilen KHK, çıkarılmasına yetki veren 3911 sayılı Yetki Kanunu iptal edilmeden önce ve yetki yasasının Anayasa'ya aykırılığı hususunda Anayasa

Mahkemesi'nce herhangi bir tesbit yapılmadığı ve yetkinin eksiksiz var olduğu bir dönemde çıkarılmış ve yürürlüğe girmiştir.

Yetki yasaları, yasama organınca yürütmenin belirli konularda ve yasada öngörülen amaç, ilke ve süre ile sınırlı olarak yasal düzenleme yapmakla yetkili kılınmasıdır. Bu hususlar, Anayasamızın 87. ve 91. maddelerinde kurala bağlanmıştır.

Yürütme tarafından yasal düzenleme yetkisinin KHK olarak kullanılması yürütmenin diğer yetkilerinin kullanılmasından farklı değildir. Yetkinin, kullanıldığı gün yasal temeller ve sınırlar içinde kullanılmış olması yeterlidir. Yetkinin kullanılmasından sonra yetkili organın yetkisinin kaldırılması o organın daha önce yaptığı işlemleri yetki yönünden kusurlu hale getirmez. Ortada

yetki yasasına dayanılarak ve yasal usullere göre konulmuş bir KHK vardır. Sırf daha sonra kalkan bir yetki nedeniyle KHK'nin Anayasa'ya aykırı sayılması yürütmeye verilen "yetki"nin doğasına ve devletin devamlılığı anlayışına aykırıdır.

4- Daha önce Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilen 3911 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkarılan pek çok KHK, (503, 508, 514, 520 ve 524 sayılı KHK'ler) dayandıkları yetki yasasının iptali gerekçesiyle iptal edildikleri halde Anayasa Mahkemesi'nce altı ay süreyle ayrıca yürürlükte bırakılmışlardır.

İptal edilen KHK'lere bir süre yaşam hakkı veren anlayış ile yetki yasasının iptalinden sonra ona dayanılarak çıkarılan KHK'lerin başka bir neden ve gerekçe aramadan iptali gereğini benimseyen anlayış birbirleriyle çelişki içindedirler.

5- Anayasamız, 146-153. maddeleri ile Anayasa'ya uygunluk denetiminde "dava" esasına dayanan bir denetim biçimini ve yargısal sistemi kabul etmiştir. Bu yüzden, Anayasa Mahkemesi, ancak, Anayasaca yetkili kılınan siyasal organlar veya mahkemelerce önüne getirilen davaları inceleyebilir. Anayasamız, Anayasa Mahkemesi'nce bir yasanın veya yasa kuralının iptali halinde benzeri bir yasa veya yasa kuralının talep olmadan kendiliğinden incelenip iptaline imkan tanımamaktadır.

Daha önce bazı örneklerde gördüğümüz gibi Yetki Yasası iptal edilmesine rağmen bu Yasaya dayanılarak çıkarılan bir çok KHK dava edilmediği için yürürlükte dir. Bu durum iptal öncesinde çıkarılan KHK'lerin Anayasa'ya aykırılık yönünden herhangi bir rahatsızlık yaratmadığı gerçeğini göstermektedir.

Yukarıdaki nedenlerle iptal kararını, yetki yasasının iptaline dayandıran ve her yönüyle Anayasa'ya uygunluk incelemesine yer vermeyen iptal gerekçesine katılmıyoruz.

II- İptal kararının bir bölümüne katılma gerekçesi :

Anayasa'nın 161. maddesine göre devletin ve (kamu iktisadi teşebbüsleri dışında kalan) bütün kamu tüzel kişilerin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.

160. maddeye göre Genel ve Katma bütçeli idarelerin gelir ve giderleri ile malları TBMM adına Sayıştay'ca denetlenir.

87. maddede ise, Kanun biçiminde oluşan bütçeler yapma ve kabul etme görevi TBMM'ne aittir.

Anayasa'nın Devlet harcamalarını düzenleyen bu üç maddesi, Devletin malî yapısının temelini oluşturur.

KİT istisnası dışında, bütün Devlet gelirleri ve giderleri bütçede görülmelidir. Devlet gelirlerini yasalaştırmak ve bunların bütçe yılı içinde toplanmasına ve harcanmasına izin vermek TBMM varlık nedenlerindendir ve hiçbir organa devredilemez.

Bütçe harcamalarının en önemli bir bölümünü personel harcamaları teşkil eder. Personel harcamaları ise kamu görevlilerine ödenecek aylıkların ağırlıklı olduğu bir harcama bölümüdür.

Personelle ilgili yasalar ve personel istihdamına izin veren kadro yasaları, bütçe harcama kalemleri olarak mutlaka yasa biçiminde düzenlenmelidirler.

Yekti yasaları ile kamu personeline ait harcamalar ve kadro tahsisine ilişkin düzenleme yapma yetkisi KHK'lerle Bakanlar Kuruluna bırakılamaz. Yetki Kanunlarında personelle ilgili olarak verilen yetkiler, harcama kalemleri veya yeni personel kadroları ihdası biçiminde yorumlanamaz.

Bu nedenlerle KHK'nin kamu personeline yeni özlük haklar tanıyan ve personel kadrosu ihdas eden bölümlerini Anayasa'nın 87., 160 ve 161. maddelerine aykırı buluyor ve ilgili bölümün iptaline bu gerekçelerle katılıyoruz. Ancak KHK'nin bu hükümleri dışında kalan kuruluş, görev ve yetki ile ilgili düzenlemelerinin iptaline de karşıyız.

Başkanvekili
Güven DİNÇER

Üye
Lütfi F. TUNCEL

KARŞIOY GEREKÇESİ

Çoğunluk gerekçesinde özetle; 3990 sayılı Yetki Yasası iptal edilmiş olduğundan buna dayanılarak çıkarılmış KHK'lerinde yasal dayanağı kalmayacağından esasın incelenmesine geçmeden iptali gerekir denilmektedir.

Dava konusu KHK'nin esasına geçilerek Anayasal denetimi yapılmalı idi. Salt "yasal dayanağı kalmadığı gerekçesinden" hareketle esasa geçmeden Anayasa'ya aykırı görüp iptal etmek mümkün değildir.

KHK'ler Anayasa'nın 91. maddesi gereğince yetki yasasında belirtilen çerçeve içinde çıkarılabilir. Yani KHK'yi çıkarma yetkisi bu yasa ile verilir. KHK'nin çıktığı tarihte yetki yasası yürürlükte olduğuna, yani buna dayanarak çıkarıldığına göre "yasal dayanaktan yoksundur" demek hukuka uygun düşmez. KHK hukuk alemine çıktığı tarihte yetki yasası var mıdır yok mudur buna bakılmalıdır. Yetki Yasası, KHK'ye bu hayatiyeti verdikten sonra onun yürürlükten kaldırılması, süresinin sona ermesi KHK'nin yasal dayanaktan yoksun kaldığı anlamına gelemez.

Aynı durum Yetki Yasasının Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmesi halinde de devam eder. "Dayanak" yönünden, bir yasanın yürürlükten kaldırılması, süresinin sona ermesi ya da iptal edilmesi arasında hiç bir fark yoktur. Bu üç halde de sonuçta yasa varmışcasına hukukî tasarruflarda bulunulamaz. Ama yasa sona ermeden evvel doğan hukukî neticeler hayattadır ve varlığını devam ettirirler.

Ancak bu yasalara dayanılarak yapılan tasarruflar hakkında hukuka aykırılık gerekçesi ile dava açılmışsa yasal dayanak yönünden değil, esastan inceleme yapılarak varsa aykırılık iptal edilir.

Yetki Yasası esastan Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Konusu, amacı, kapsamı ve ilkeleri yönünden tesbit edilen anayasal aykırılıklar ilgili KHK'leri de mutlaka etkiler. Yetki Yasasının belirtilen unsurlarındaki bu aykırılıklar KHK'lere intikal eder. Ama bu aykırılık "Yasal Dayanak" gibi şekli değil esasa ilişkin bir aykırılıktır. Bu da ancak KHK'nin esasına geçilerek yapılacak bir inceleme sonunda tesbit edilebilir.

Yetki Yasası'nın iptali nedeniyle KHK'nin yasal dayanağının kalmadığını söylemek, iptal kararının etkisini KHK'nin hukuk alanına çıktığı tarihe kadar çekmek anlamını taşır. Böyle bir anlayışa Anayasa'nın 153. maddesindeki iptal kararlarının geriye yürüyemeyeceği ilkesi izin vermez.

Bu nedenle KHK'nin esasının incelenmesine geçmeden sadece "Yasal Dayanaktan Yoksun Kalması" sebebine dayalı bir Anayasa'ya aykırılık gerekçesine katılmıyoruz.

Haşim KILIÇ

Üye

Sacit ADALI

Üye